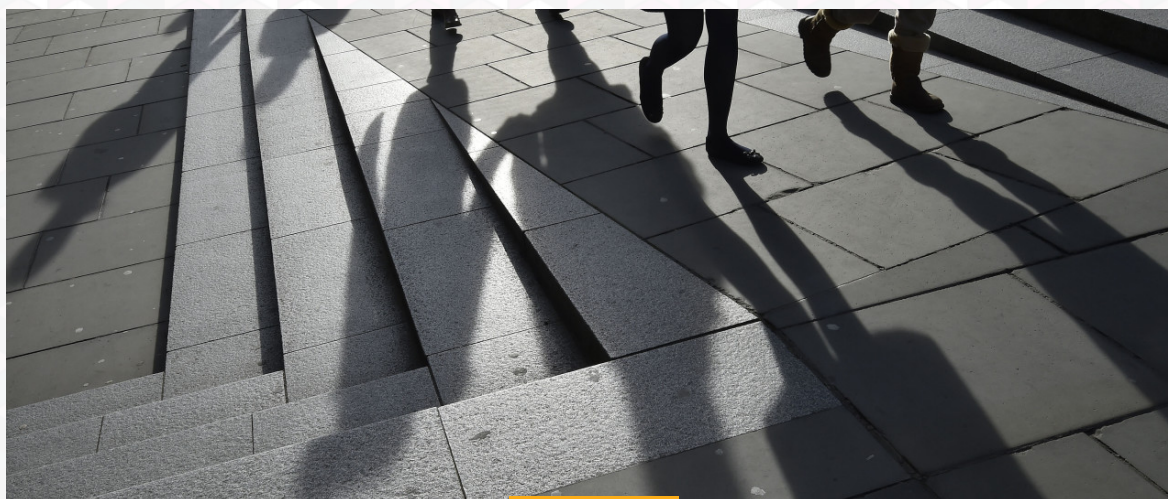

ALSÓHÁZ ARS POETICA EGZOTIK HEURÉKA!

MESTERKURZUS ROPOGÓS VIDEÓ

okt.14

Feketén-fehéren II.: Miért jó a szürkegazdaság?

Posted by **Hobot Péter** in **ALSÓHÁZ**

Számlával vagy számla nélkül? – hangzik a jól ismert kérdés, ami arról szól, hogy csaljunk-e adót vagy ne. Piacokról feketén-fehéren sorozatunk a gazdaságok „láthatatlan” oldalával foglalkozik. Olyan cserékről írunk, amikről nem születik számla, sem más dokumentum, ezért az üzletben résztvevőkön kívül mindenki más számára homályosak maradnak. Izgalmas ez a homály egy közgazdásznak, és nem csak az illegalitás pikantériája okozza ezt az izgalmat. A szürke és fekete piacok méretének becslése, a jelenlétük értékelése és a felszámolásuk is szakmai kihívás, intellektuális próba!

A cikk szerzője: Nagy Dorottya

Borítékban kapott fizu, számológép a kassza mellett: az is jól mutathatja a szürkegazdaság elterjedtségét, hogy a hétköznapi emberek is ismerik eszközeit. Előző cikkünkben számosítható módszerekkel bemutattuk, hogy gazdaságunk nagy árnyékot vet. De vajon mi történik a sötét oldalon? Az adócsaló vállalatok is pörgetik a

gazdaságot. De vajon képesek kompenzálni az elcsalt összegeket? Lehetséges-e, hogy a kecske is jóllakik, de a káposzta is megmarad?

Az állam adórendszere újraelosztással reagál a gazdasági versenyben fennálló hibákra. Ugyanakkor a vállalatok is reagálnak az igazságtalannak érzett adórendszerekre. Egy ilyen válaszról beszélünk akkor is, ha adócsalásról van szó.

A verseny a gazdaság legjobb barátja, vallja a kapitalista közgazdász. A vállalatok profitra utazva tolonganak a fogyasztókért: mindig lesz valami új és mindig lesz valami olcsóbb, hogy megmutassa a vevőnek, ki a fasza gyerek. Termelékenység, hatékonyság, dinamika: the bigger the better. Ha körbe nézünk, láthatjuk, hogy egyre gyorsabb tempót diktál a piac. Ezt azonban nem tudja mindenki tartani. A verseny ugyanis nem igazságos. Ha még a cél jól is látható, a startvonal nem egyenes. Gondoljunk arra, hogy milyen különböző helyzetekből indulhatnak el vállalkozások, akár a tőke, földrajzi helyzet vagy kapcsolati háló szempontjából. Ezért is fontos ellenpólus a piac mellett az állam, és az általa kijelölt adózási rendszer. Az adózás során a jól teljesítő szereplők beszolgáltatják a megszerzett vagyonuk egy részét, hogy abból a közjó növekedhessen. Az adórendszer kialakításakor ezért az államnak leginkább arra kell koncentrálnia, hogy a gazdaság hibáit foltozza. Mi történik akkor, ha ez nem jön össze és egymásnak feszül állam és piac? Lehet az adócsalás jogos korrekció egy rossz adózási rendszerben?

Az európai vállalkozók szerint igen. A szürkegazdaság jelenleg 2000 milliárd dollárt tesz ki a kontinensen. A gazdaság árnyékában főként olyan induló vállalkozások húzódnak meg, melyek a jelenlegi adókörnyezetükben nem maradnának életben csálás nélkül. A World Economic Forum alapján ezek a vállalatok olyan innovatív és növekvő gazdaságot biztosítanak, ami összességében a teljes verseny javulását segíti elő. Minél több szereplő versenyzik a fogyasztók kiszolgálásáért, annál jobb és olcsóbb termékek közül választhatunk.

Nem itt merül ki a szürkegazdaság kedvező oldala. Sok vállalkozó így tanulja meg a helyes kockázatvállalás mértékét és vértézi fel magát a kellő magabiztossággal. Sőt, a kiépülő kapcsolati háló akár a vállalkozás beintegrálását is segítheti a tiszta piacra. Az európai családmódelhez is illeszkedik a szürkegazdaság. Jellemző, hogy informális keretek között, barátokkal, családtagokkal együttműködve indítjuk el vállalkozásainkat a kontinensen.

Sokak indulnak az árnyékból – kép forrása: guardian.co.tt

Mindez igaz Magyarországra is. Akárcsak Európában, itthon is főként a kis és közepes vállalkozások helyzete ellentmondásos az adórendszerben. A kkv-k adóbefizetései a környező országokhoz képest alacsonyak voltak a kétezres években, de a hazai GDP 23%-át tette ki működésük. Ez összességében azt jelenti, hogy a kkv-k nagy része nem csak hogy a szürkegazdaság területén mozog, de jól is csinálja: az ország össztermelésének majdnem egy negyedét teszik ki. Mindezt pedig felfoghatjuk a piac válaszának arra, hogy az adórendszer jelenleg nem kedvez az induló vállalkozásoknak. Inkább kerülőúton kezdenek, míg el nem érik azt a méretet, ami már kilóg az árnyékból.

Mindazonáltal nincs fekete-fehér válasz a szürke piacokon. Az adórendszer kompenzálni akarja a gazdasági versenyben fennálló egyenlőtlenségeket, a piac pedig a torz adórendszer okozta igazságtalanságokat. A kérdés már csak az, hogy ki teremti a nagyobb értéket. És még inkább az, hogyan lehet egyensúlyt a két oldal között, tisztára mossuk-e a szürkegazdaságot? Következő cikkünkben erre keressük a választ.

További cikkeink

Jól csinálja az arab szőnyegárus és az amazon.com

Felháborodást keltett a közelmúltban, hogy az amazon.com internetes kereskedő vállalat...

Feketén-fehéren I.

Számlával vagy számla nélkül? – hangzik a jól ismert kérdés,...

Az Ösztöneink Kritikája

A cikk szerzője: Zsoldos István közgazdász, A Rajk László Szakkollégium...